

Handledning för uppförande av insatsplaner

Innehållsförteckning

Inledning	3
Syfte	3
Bakgrund	3
Upprättande av insatsplanen	3
Arbetsprocessen och kvalitetssäkring av insatsplanen	3
Insatsplanens format och placering	5
Insatsplanens upplägg	5
Framsida	6
Innehållsförteckning, Flik 1/Blad 1	7
Symbolförteckning, Flik 1/Blad 2	8
Objektsbeskrivning, Flik 1/Blad 3	9
Byggnadsinformation	9
Verksamhetsinformation	9
Kontaktinformation	9
Insatsinformation	10
Brandtekniska installationer	10
Situationsritningar, Flik 2	11
Byggnadsinformation	12
Verksamhetsinformation	12
Riskkällor i byggnaden	13
Brandtekniska installationer	13
Avstängningar	13
Planritningar, Flik 3	14
Byggnadsinformation	15
Verksamheter	15
Risker och taktik	15
Brandtekniska installationer	15
Avstängningar	15
Avstängningar	16
Risker och taktik	17

Inledning

Syfte

Genom denna handledning så ska arbetet underlättas för ägare och nyttjanderättshavare i upprättandet av insatsplaner. Handledningen ska fungera som ett stöd vad gäller vilken information som ska finnas i insatsplanen. Den ska även visa insatsplanens tänkta uppbyggnad och struktur.

Bakgrund

För att räddningstjänsten ska kunna genomföra en snabb, säker och effektiv insats på objekt av en mer komplex karaktär, krävs att lättolkad objektsinformation finns tillgängligt. Insatsplanen blir därmed ett viktigt stöd för att kunna besluta om inriktningen för insatsen, angripa riskkällor på ett säkert sätt och få hjälp med att manövrera olika tekniska system på anläggningen. Anläggningens komplexitet och storlek avgör hur mycket information som krävs för att räddningstjänsten ska kunna genomföra en effektiv räddningsinsats och därmed minska konsekvenserna av en olycka.

Med en genomarbetad insatsplan samt en väl fungerande intern organisation på företaget kommer verksamheten efter en olycka att snabbare kunna återgå till ett normalläge. Detta innebär att konsekvenserna av ett inkomstbortfall lindras då produktionen ges möjlighet att komma igång snabbare.

Upprättande av insatsplanen

Det står i 2 kap. 2 § lagen (SFS 2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) följande:

”Ägare eller nyttjanderättshavare till byggnader eller andra anläggningar skall i skälig omfattning hålla utrustning för släckning av brand och för livräddning vid brand eller annan olycka och i övrigt vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand.”

Tillsammans med SRVFS 2004:3 - Allmänna råd och kommentarer om systematiskt brandskyddsarbete ska ägare och nyttjanderättshavare arbeta systematiskt med sitt brandskydd. Detta innebär till exempel att ägaren och nyttjanderättshavaren ska ha kunskap om sin verksamhets riskkällor, brandtekniska system och rutiner för att begränsa en eventuell olycka. Dokumentationen av brandskyddsarbetet ska då även innehålla denna information vilket delvis är den information som efterfrågas i insatsplanen.

Därför bör insatsplanen ingå i företagets systematiska brandskyddsarbete och därmed uppdateras samt kommuniceras vid förändringar i verksamheten. Det är i första hand ägaren och nyttjanderättshavaren som avgör ifall det behövs upprättas en insatsplan. Vid tillsyn kan räddningstjänsten ställa krav på att en insatsplan ska upprättas i de fall det anses skäligt.

Arbetsprocessen och kvalitetssäkring av insatsplanen

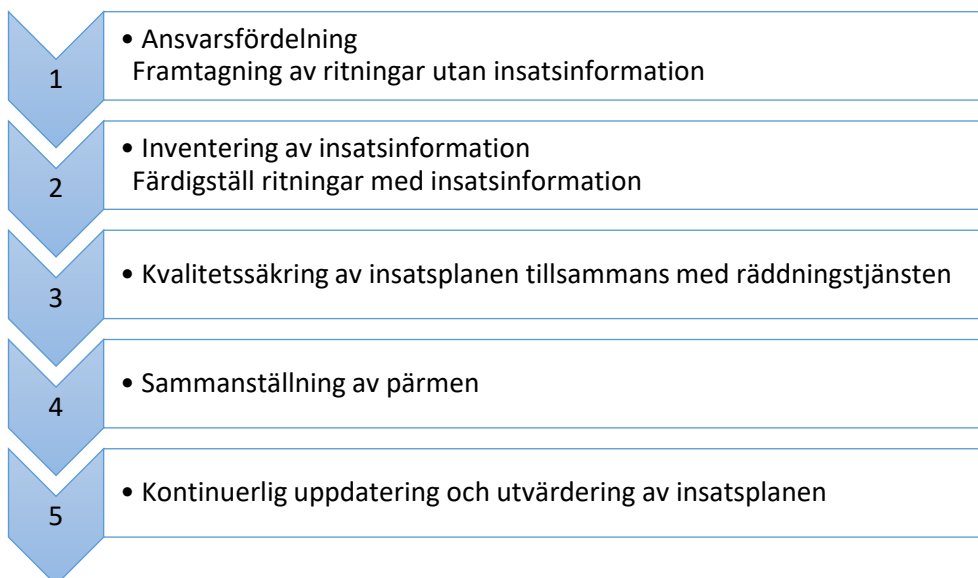
För att räddningstjänsten snabbt och enkelt ska kunna tolka insatsplanen, kunna hitta rätt på anläggningen samt på ett effektivt sätt ges möjlighet att bryta den

negativa händelseutvecklingen förväntas denna handledning med tillhörande Powerpoint användas vid upprättandet av insatsplan.

Vilket program som används för att skapa insatsplanen är oviktigt men huvudsaken är att layout och upplägg stämmer överens med denna handledning samt tillhörande Powerpoint. Vid avvikelser ska samråd ske med räddningstjänsten.

Det är väsentligt att en tydlig arbetsfördelning fastställs mellan ägare och nyttjanderättshavare innan arbetet påbörjas. Då ägaren ofta har ansvaret för det byggnadstekniska brandskyddet och brandskyddsinstallationerna som ska vara med i insatsplanen kan det vara lämpligt att denna person leder arbetet.

Ett förslag på arbetsprocess beskrivs steg 1-5 i diagrammet nedan. När insatsplanen är färdig så förväntas den kontinuerligt uppdateras och utvärderas. Detta kommer bli en granskande punkt vid tillsyn av räddningstjänsten.

Insatsplanens format och placering

Insatsplanen upprättas i enkelsidigt A3-format och placeras i en A3-pärm liknande pärmen som används för orienteringsritning för automatlarm. För att kunna använda insatsplanen ute på olycksplatsen är det väsentligt att den skyddas på lämpligt sätt, förslagsvis i plastficka eller annat material som tål slitage och vatten.

För att insatsplanen ska vara lätt åtkomlig för räddningstjänsten så ska två insatsplaner placeras vid anläggningens centralapparat eller vid infart/portvakt/grindar i utmärkt brevlåda. Denna placering ska ske i samråd med räddningstjänsten.

Utöver dessa exemplar så ska en digital kopia i PDF-format skickas till räddningstjänsten.

Den digitala kopian kommer användas vid insats för en bakre ledning men även som underlag för att räddningstjänsten ska kunna förbereda sig för en eventuell räddningsinsats på anläggningen. Insatsplanen kommer användas för att skapa framkörningskort för styrkor vilket används i det första skedet av en räddningsinsats samt för objektsorientering i ett förberedande syfte.

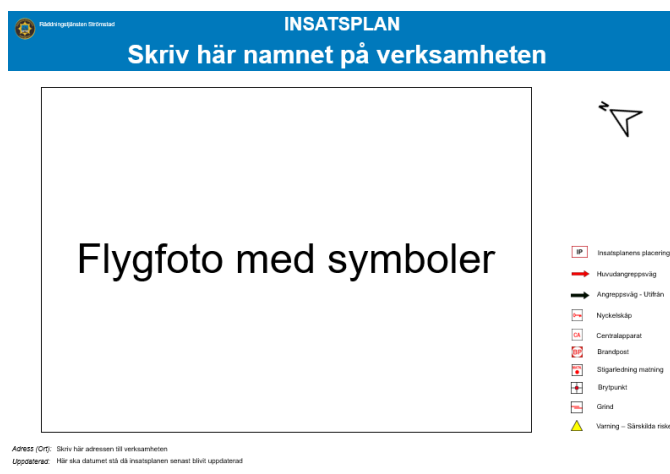
Insatsplanens upplägg

Insatsplanen ska ha flikar och blad enligt följande upplägg. Framsida och objektsinformation kommer tillsammans bilda framkörningskortet för räddningstjänstens första anländande styrkor vid en räddningsinsats. Vid eventuella avsteg ifrån upplägget så ska samråd ske med räddningstjänsten.

- Framsida – Ett flygfoto över anläggningen med kompletterande symboler
- Flik 1 – Innehållsförteckning, symbolförteckning och objektsinformation
- Flik 2 – Situationsritningar för hela anläggningen och specifika byggnader på anläggningen
- Flik 3 – Planritningar för anläggningens samtliga byggnader och tillhörande plan
- Efterkommande flikar och blad läggs upp efter anläggningens förutsättningar. För vissa anläggningar kan det krävas separata ritningar för avstängningar vilka då placeras under en separat flik "avstängningar". Ifall det förekommer många olika kemikalier så kan en ytterligare en flik behövas för att beskriva hanteringen, förvaringen och eventuella åtgärder för räddningstjänsten. Denna flik "Risker och Taktik" placeras längst bak i insatsplanen.

Framsida

Framsidas syfte är att skapa en överblick över hela området, underlätta orienteringen och utgöra beslutsstöd för första anländande räddningsenhet. Därför ska framsidan domineras av ett flygfoto över hela anläggningen och vara orienterad åt samma håll som övriga ritningar i planen, se Figur 1. Till flygfotot ska symboler vara utmarkerade med symbolförklaring framgå till höger om själva fotografiet. Framsidan kommer tillsammans med objektsinformationen att utgöra framkörningskort för första anländande räddningsenhet. Därmed är det väsentligt att det tas fram i samråd med räddningstjänsten.

Figur 1. Insatsplanens framsida.

Information som ska finnas på förstasidan är följande:

- Verksamhetens/företagets namn
- Besöksadress
- Senaste datum för uppdatering

Symboler som ska vara utmarkerade på förstasidan är följande och finns i symbolförteckningen (se Flik 1/Blad 2):

- Norr-pil som pekar mot norr
- Huvudangreppsväg och alternativa angreppsvägar i och till anläggningen
- Placering av insatsplan, nyckelskåp, grindar, centralapparat, stigarledning och brandposter.
- Utöver punkterna ovan förväntas en varningstriangel finns vid eventuellt särskilda risker som räddningstjänsten behöver uppmärksamma. Finns det en uttalad brytpunkt för anläggningen så ska även denna vara utmarkerad.

Symbolförteckning, Flik 1/Blad 2

Symbolerna som används i insatsplanen utgår från en standardiserad grundsättning för insatsplanering, se Figur 3. Vid oklarheter i val av symboler kontaktas räddningstjänsten.

Räddningstjänsten Strömstad			
INSATSPLAN			
IP	Insatsplanens placering	Brandgasfläkt manöverdon	Brunn OFA - Olfaktorstat avloppsvatten
	Huvudangreppsväg		Tilluft brandgasventilation
	Angreppsväg - Utifrån		Antal värningsplan
	Angreppsväg - Inifrån		Skyddsårligt objekt
	Angreppsväg - Tak		Gas-stäckerläggning
	Nyckelskåp		Spiralkercentral, vatten
	Centralapparat		Uppställningsplats motorspruta
	Undercentral		Uppställningsplats höjffordon
	Brandförvarstabla		Mötesplats där personal möter räddningstjänsten
	Brandpost		Räddningshiss
	Stigarledning uttag		Tillträde förbjudet
	Stigarledning matning		Grind
	Stigarledning trycksatt		Brytpunkt
	Anslutningskän för akum		Ledningsplats
	Röklucka		Återsamlingsplats
	Röklucka, automatisk öppning		Fränskåpning elektricitet
	Don för öppning av röklucka		Säkerhetsbrytare för solceller
	Röklucka i mark		Nödstopp
	Brandgasfläkt		Brunn dagvatten
			Brandcellsgräns EI120
			Brandcellsgräns EI80
			Brandcellsgräns EI30
			Räddningsväg/brandväg
			Laser
			Högspänning
			ATEX- och EX-klasserat område
			Varning 1
			Varning 2
			Avstängningsventil gas
			Avstängningsventil gas
			Avstängningsventil vatten
			Avstängningsventil vatten
			Avstängningsventil dagvatten
			Avstängningsventil dagvatten
			Avstängningsventil övrigt
			Avstängningsventil övrigt
			Avstängningsventil OFA - Olfaktorstat avloppsvatten
			Spiralkat utrymme
			Klass 1, Explosiva ämnen och föremål
			Klass 2, Gaser
			Klass 3, Brandfarliga vätskor
			Klass 4.1, Brandfarliga fasta ämnen
			Klass 4.2, Självvärmmande ämnen
			Klass 4.3, Utvecklar brandfarliga gaser vid kontakt vatten
			Klass 5.1, Oxiderande ämnen
			Klass 5.2, Organiska peroxider
			Klass 6.1, Giftiga ämnen
			Klass 6.2, Smittförande ämnen
			Klass 7, Radioaktiva ämnen
			Klass 8, Frälande ämnen
			Klass 9, Övriga farliga ämnen och föremål
			Höjdgat

Figur 3. Symbolförteckning.

Alla symboler som används ska placeras i kolumn till höger om ritningarna med förklarande text. Vid tillfällen då symbolen inte kan placeras på sin normala position på grund av utrymmesskäl, anges den verkliga placeringen genom en punkt och hänvisningslinje till symbolen, se Figur 4.

Figur 4. Punkt med hänvisningslinje ifall utrymme saknas för att placera ut symbolen.

Objektsbeskrivning, Flik 1/Blad 3

I objektsinformationen presenteras kortfattat och övergripande de mest kritiska faktorerna som räddningstjänsten måste ta i beaktande vid en räddningsinsats. Informationen presenteras i fyra rutor enligt Figur 5 med fem huvudrubriker vilket är byggnadsinformation, verksamhetsinformation, kontaktinformation, insatsinformation och brandtekniska installationer. Informationen på detta blad ska vara övergripande för hela byggnaden eller anläggningen. Mer detaljerad information för varje separat byggnad/våning anges under situations- och planritningar.

Objektsinformation	
Byggnadsinformation Adress: Fastighetsbeteckning: Kommun: Byggnadsår: Våningsantal: Byggnadsklass: Bärighet: Sektioneringar:	Insatsinformation Särskilda risker: Brytpunkt: Utrymning: Avstängningar: Brandvattenförsörjning: Alternativa angreppsvägar: Taktik:
Verksamhetsinformation Verksamheter: Personantal (dag/natt): Skyddsvärda objekt: Kontaktinformation Kontaktperson 1: Telefon (dag/natt): Kontaktperson 2: Telefon (dag/natt):	Brandtekniska installationer Centralapparat placering: Sprinkler: Brandgasventilation: Styrfunktioner för räddningstjänsten: Stigarledning:

Objektsinformation
Flik 1 / Blad 3

Figur 5. Objektsbeskrivning.

Det som presenteras i objektsinformationen är följande:

Byggnadsinformation

- Adress, fastighetsbeteckning och kommun för verksamheten/anläggningen/byggnaden.
- För varje byggnad presenteras våningsantal, byggnadsklass och bärighet.

Verksamhetsinformation

- Verksamhetsbeskrivning
- Personantal båda dag och natt
- Skyddsvärda objekt som t ex arkiv eller serverrum som är särskilt känsliga för verksamheten.

Kontaktinformation

- Här presenteras personer/befattningar som besitter viktig kompetens och/eller finns tillgängliga dygnet runt och som kan vara värdefulla i händelse av en räddningsinsats. Denna information ska uppdateras vid förändring i organisationen och då meddelas räddningstjänsten.
- Kontaktpersonens namn och befattning.

- Telefonnummer till kontaktpersonen under dag- och nattetid.

Insatsinformation

- Denna information sker i samråd med räddningstjänsten.
- Särskilda risker och alternativa angreppsvägar visas genom förklarande texter till eventuella symboler från framsidan.
- Kort beskrivning om hur utrymningsstrategin är tänkt att fungera för verksamheten, återsamlingsplats mm.

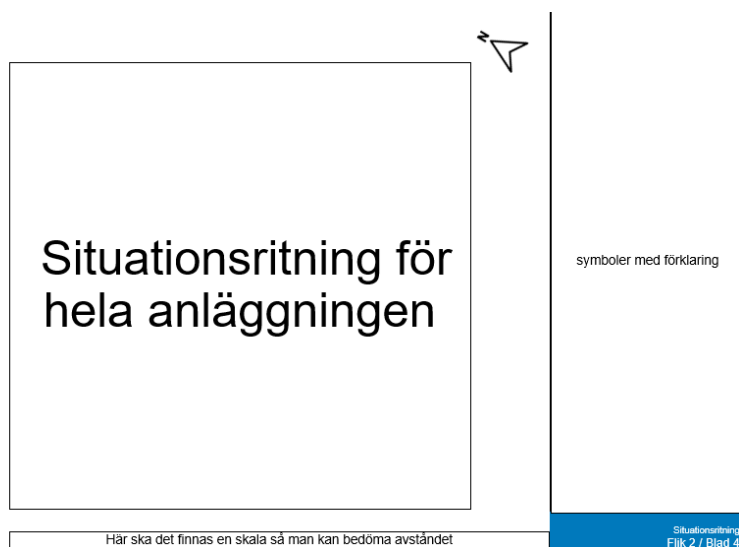
Brandtekniska installationer

- Förklarande text för vart centralapparaten sitter.
- Vilka anordningar som finns för tidig detektion, t ex automatlarm, gaslarm, internt utrymningslarm.
- Vilka släcksystem som finns och hur de används, t ex sprinkler eller stigarledning.
- Finns system för brandgasventilation så är det av väsentligt att berörda byggnader framgår liksom hur och varifrån systemet styrs.
- Vilka möjligheter finns för brandvattenförsörjning.
- Vilka styrfunktioner behöver räddningstjänsten kunna manövrera och i vilka byggnader finns dessa.

Situationsritningar, Flik 2

Under denna flik presenteras först en situationsritning över hela anläggningen med tillhörande symboler. Förekommande symboler visas nedanför och förses med förklarande text i kolumnen till höger, se Figur 6.

- Norr-pil som pekar mot norr.
- Vägnamn för orientering.
- Huvudangreppsväg och alternativa angreppsvägar
- Grindar/hinder/bommar
- Centralapparat och nyckelskåp
- Byggnader med förklarande text för vilken verksamhet som bedrivs.
- Brandväggar samt brandavskiljning mellan byggnader
- Brandposter
- Avstängningar på området, t ex dagvattenledning.
- Risker som kan ge allvarliga skador på personer.
- Återsamlingsplats
- En skalstock så att man kan bedöma avståndet.

Figur 6. Situationsritningar.

Under samma flik efter situationsritningen så ska det finnas en byggnadsritning för varje enskild byggnad på anläggningen. Syftet med byggnadsritningarna är att räddningstjänsten ska få en helhetsbild av respektive byggnad vad gäller, utformning, verksamhet, tekniska system och riskkällor. De symboler som ska vara med på en byggnadsritning är följande och framgår enligt Figur 7.

- Lokaliseringsfigur, en förminskad bild som visar hela situationsritningen där aktuell byggnad är markerad.
- Höjdgraf som visar hur många våningar byggnaden består av.
- Vilken verksamhet som bedrivs med personantal (dag/natt) och eventuella skyddsobjekt.
- Norr-pil som pekar mot norr.

- Angreppsvägar till byggnaden
- Centralapparat och undercentraler
- Stigarledning
- Brandgasventilation
- Sprinklercentral
- Övriga brandtekniska installationer
- Skyddsvärda objekt
- Huvudavstängningar gällande el/vatten/gas mm. Detta kan med fördel märkas ut med foto av avstängningen.
- Placering av riskkällor i direkt anslutning till byggnaden.

Byggnadsritning
för aktuell byggnad
på anläggningen

Skriv här vilken byggnad på anläggningen det gäller

Byggnadsinformation

- Byggnadsår:
- Våningsantal:
- Byggnadsklass:
- Bärighet:
- Sektionering:
- Takkonstruktion:

Verksamhetsinformation

- Verksamhet:
- Personantal (dag/natt):
- Skyddsvärda objekt:

Riskkällor i byggnaden

Brandtekniska installationer

Släcksystem:

Styrfunktioner för räddningstjänsten:

Avstängningar

Situationsritning som markerar den aktuella byggnaden på anläggningen

Här ska det finnas en skala så man kan bedöma avståndet

Namn på aktuell del av anläggningen
Filik 2 / Blad 5

Figur 7. Byggnadsritningar.

I kolumn till höger ska textinformation om byggnaden samt förklaring till aktuella symboler finnas. Följande information ska fyllas i:

Byggnadsinformation

- Byggnadsår
- Våningsantal
- Grundläggande byggnadsklass för byggnaden
- Bärighet, t ex REI 60.
- Sektionering, till exempel brandcellsgränser och brandväggar med grundläggande klass.
- Takkonstruktion, vad för bärighet samt material.

Verksamhetsinformation

- Skriv vilken verksamhet som bedrivs med personantal (dag/natt) och eventuella skyddsobjekt.

Riskkällor i byggnaden

- Presentation av varje ämne/riskkälla i byggnaden (märkning enligt symbolförklaring, vid flera riskkällor/ämnen ska de numreras), hänvisning ska även finnas till aktuell planritning.

Brandtekniska installationer

- Presentation av vilka system som hanteras i byggnaden.
- Beskrivning hur räddningstjänsten lämpligtvis hantera dessa, kan t ex vara brandgasventilation och sprinklercentral.

Avstängningar

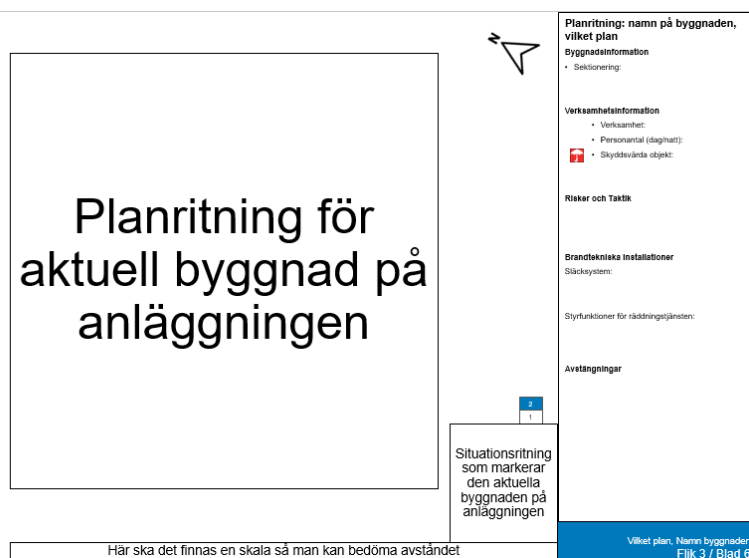
- Presentation av de avstängningar som finns i byggnaden. Placering redovisas på respektive planritning. Detta kan vara t ex huvudavstängningar (el, vatten eller gas), uppsamlingsanordningar eller specialutrustning.
- För vissa anläggningar kan det krävas separat flik för avstängningar och placeras då under fliken "Avstängningar".

Planritningar, Flik 3

Ingående planritningarna visar samtliga våningar för samtliga byggnader med lägst våningsplan placerat underst och högst våningsplan placerat överst. Väsentligt är att endast ett våningsplan presenteras per sida och att ritningarna utförs i samma skala så att placering av trapphus lätt går att följa på de olika planen.

Följande symboler är viktiga för planritningarna:

- Lokaliseringsfigur, en förminskad bild som visar hela situationsritningen där aktuell byggnad är markerad.
- Höjdgraf som visar hur många våningar byggnaden består av.
- Norr-pil som pekar mot norr.
- Angreppsväg till våningsplanet.
- Centralapparat och undercentraler
- Trapphus, korridorer, rum etc. med benämningar.
- Sprinklercentral
- Brandcellsgränser med brandteknisk klass
- Stigarledning
- Brandgasventilation
- Sprinklade ytor (färgade med blå färg enligt symbolförteckningen)
- Andra släcksystem och vilka områden/ytor som täcks
- Övriga brandtekniska installationer (i samråd med räddningstjänsten)
- Skyddsvärda objekt
- Avstängningar gällande el/vatten/gas mm. Detta kan med fördel märkas ut med foto av avstängningen.
- Placering av riskkällor t ex tryckkärl eller brandfarlig vara.

Figur 8. Planritning.

I kolumn till höger ska även följande textinformation om byggnaden samt förklaring till symbolerna finnas, se Figur 8.

Byggnadsinformation

- Sektionering, till exempel brandcellsgränser och brandväggar med grundläggande klass.

Verksamheter

- Skriv vilken verksamhet som bedrivs med personantal (dag/natt) och eventuella skyddsobjekt.

Risker och taktik

- Presentation med detaljerad information av varje ämne/riskkälla med hantering/förvaring, mängder och risker med ämnet.
- Omedelbara åtgärder för respektive ämne/riskkälla.
- När många eller extra komplicerade ämnen/riskkällor hanteras kan en separat flik "Risker och Taktik" behövas. Denna flik placeras i så fall sist i insatsplanen med hänvisning till aktuell flik.

Brandtekniska installationer

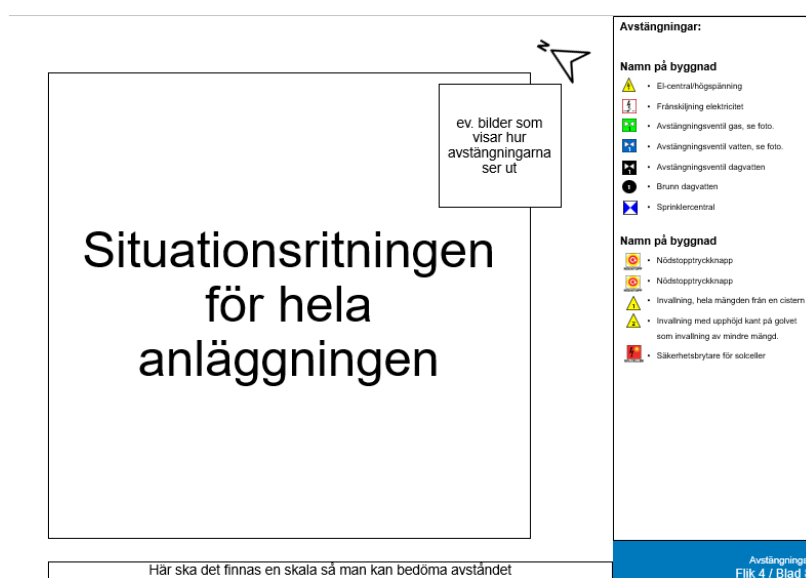
- Placering och funktion för släcksystem.
- Styrfunktioner för räddningstjänsten vad det till exempel gäller brandgasventilation och sprinkler.

Avstängningar

- Presentera avstängningar av till exempel el, vatten och gas.
- Uppsamlingsanordningar, till exempel brunnar och invallningar.
- Specialutrustning/installationer
- För vissa anläggningar kan det krävas separat ritning för avstängningarna. Dessa placeras i så fall under egen flik "Avstängningar".

Avstängningar

För vissa anläggningar kan det krävas en separat flik "Avstängningar" för till exempel avstängningar för gas, dagvatten och oljeskyddssystem. Samråd sker med räddningstjänsten ifall denna separata flik behövs. Fliken ska placeras efter flikarna med planritningar. I kolumn till höger ska textinformation om avstängningarna med symbolförklaring finnas. Symboler ska infogas på ritningarna över de olika avstängningarna, se Figur 9. Det kan i vissa fall vara fördelaktigt att infoga foto över till exempel ventiler, brunnar och speciella verktyg. Hänvisning till aktuell planritning ska finnas.

Figur 9. Avstängningar.

Risker och taktik

För vissa anläggningar kan det krävas en separat flik "Risker och Taktik", se Figur 10. Samråd sker med räddningstjänsten ifall denna separata flik behövs. Fliken ska vara placerad sist i insatsplanen och hänvisning ska finnas till aktuell planritning. Informationen som ska vara med är enligt följande:

- Presentation med detaljerad information av varje ämne/riskkälla med hantering/förvaring, mängder och risker med ämnet.
- Omedelbara åtgärder för respektive ämne/riskkälla.

Risker och Taktik

Namn på aktuell byggnad

Risker:

Åtgärder:

Namn på aktuell byggnad

Risker:

Åtgärder:

Figur 10. Risker och taktik